

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVANORIŠKOS VEIKLOS ĮSTATYMO NR. XI-1500
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(toliau – Projektas)
(TAP-23-557) (23-5782)

2023-05-05 Nr.NV-1049

Vilnius

Įvertinę Projektu nauja redakcija dėstomą Savanoriškos veiklos įstatymo (toliau – keičiamas Įstatymas) atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projektas pateiktas Vyriausybei nesilaikant Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 (toliau – Reglamentas), nustatytos tvarkos, nes nederintas su Teisingumo ministerija (dėl Projekto atitikimo Europos Sąjungos teisei, asmens duomenų naudojimo, atitikimo Civilinio kodekso nuostatoms, teisės technikos reikalavimams ir kita). Tik pateikus Projektą Vyriausybei jis pateiktas derinti šiai ministerijai (TAIS Nr. 23-6145). Be to, Projektas turėtų būti suderintas su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija (žr. plačiau šios išvados 9 pastaboje). Atsižvelgiant į tai, Projektas gali būti svarstomas Vyriausybėje pirmiausia jį suderinus ir patikslinus pagal pateiktas pastabas ir pasiūlymus Reglamento nustatyta tvarka.

2. Siūlome tikslinti keičiamo įstatymo 2 straipsnyje pateikiamas sąvokas, kuriose žodžio turiniui atskleisti naudojamas tas pats žodis, nes tai ydinga logikos požiūriu (suprantamas kaip apibrėžimas *idem per idem*) („Ilgalaikė savanoriška veikla – <...> „savanoriška veikla“, „savanoriška veikla“ yra „veikla, <....> „programa“ – „programa“).

Be to, teikime Vyriausybei nurodyta, kad teikiamų sąvokų apibrėžtys *derinamos* Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka, tačiau jos turėjo būti suderintos (aprobuotos) iki Projekto pateikimo Vyriausybei (Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr.1R-298 (toliau – Rekomendacijos), 11 punktas).

3. Keičiamo Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nustatytas ne trumpesnis nei 60 dienų terminas, o 5 dalyje – ne mažiau nei 100 valandų terminas. Siūlome Projekto aiškinamajame rašte pagrįsti nustatytus terminus (kodėl pasirinktas skirtingas skaičiavimas – vienas dienomis, kitas – valandomis, kaip jie buvo apskaičiuoti, kodėl savanoriškos tarnybos terminas siejamas su savanoriškos tarnybos programoje nustatytu terminu ir kita).

4. Keičiamo Įstatymo 2 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodyta, kad atitinkamais subjektais laikomi Lietuvos Respublikoje *veikiantys* subjektai. Tas pats nustatyta ir atitinkamai keičiamo Įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse. Projekto aiškinamajame rašte nepagrįsta, kodėl siejama ne su nurodytų subjektų *įregistravimu*, kaip nustatyta galiojančio Savanoriškos veiklos įstatymo 6 straipsnyje. Be to, Projekto aiškinamajame rašte klaidinančiai nurodyta, kad „numatoma, kad priimančiomis organizacijomis galėtų būti tie patys ne pelno sekantys subjektai, kurie pagal aktualios redakcijos Įstatymą gali būti savanoriškos veiklos organizatoriais (tai Lietuvos Respublikoje *įregistruoti* labdaros ir paramos fondai, biudžetinės įstaigos, asociacijos, viešosios įstaigos, religinės bendruomenės, bendrijos ir religiniai centrai, tarptautinių visuomeninių organizacijų filialai, atstovybės, politinės partijos, profesinės sąjungos, kiti juridiniai asmenys, kurių veiklą reglamentuoja specialūs įstatymai ir kurių veiklos tikslas nėra pelno siekimas, o gautas pelnas negali būti skiriamas jų dalyviams).“

Taip pat siūlome atsisakyti besikartojančių perteklinių nuostatų (Rekomendacijų 6 punktą), pvz., keičiamo Įstatymo 2 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodyta, kad atitinkamais subjektais laikomi Lietuvos Respublikoje *veikiantys* subjektai. Tas pats nustatyta ir atitinkamai keičiamo Įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

5. Keičiamo Įstatymo 4 straipsnio 4 punkte nustatyta, kad „diskriminacinė veikla nebūtų laikoma savanoriška veikla“. Derinimo pažymoje nurodyta, kad „diskriminacijos apibrėžtis numatyta Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių bei Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymuose. Projekte numatytas principas siekia užtikrinti, kad savanoriškoje veikloje nebūtų diskriminacijos, o veiklos, kurios skatina bet kokią diskriminaciją nebūtų pripažįstamos. **Siekiant užtikrinti, kad savanoriška veikla būtų naudinga visuomenei ypatingai svarbu užtikrinti, kad šiose veiklose nebūtų diskriminuojami asmenys ir savanoriška veikla nebūtų nukreipta į tai, todėl nutarta nešalinti kito žmogaus orumo, teisių ir kultūros gerbimo principo**“. Tačiau siūloma nuostata tai nenustato. Be to, pagal nurodytuose įstatymuose pateiktą „diskriminacijos“ apibrėžimą yra tiek tiesioginė, tiek netiesioginė diskriminacija, tai yra ne tik veikimas, bet ir neveikimas, o nurodytoje keičiamo Įstatymo nuostatoje siūloma vartoti „diskriminacinės veiklos“ sąvoką. Atsižvelgdami į tai, ir siekiant teisinio aiškumo ir apibrėžtumo siūlome tikslinti minėtą keičiamo Įstatymo nuostatą.

6. Siekiant teisinio aiškumo ir apibrėžtumo siūlome tikslinti keičiamo Įstatymo:

1) 9 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jame nurodyti *į ką* vykdomos *savatorių* atrankos (o gal čia turimos omenyje, „atrankos *dėl savanorišką veiklą norinčių vykdyti asmenų*“?);

2) 10 straipsnio 2 dalies 2 punktą ir jame nurodyti, *kam* teikiama nurodyti pasiūlymai;

3) 10 straipsnio 2 dalies 3 punktą ir jame atskleisti, *kokia* konkreti veikla turės būti atliekama, kad būtų *sudarytos galimybės* savanoriams užsiimti norima savanoriška veikla;

7. Keičiamo įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje siūlome aiškiai nustatyti, ar užtenka vienos sąlygos, kad turėtų būti sudaryta nurodyta sutartis.

8. Keičiamo įstatymo 11 straipsnio 4 dalį siūlome įvertinti ir tikslinti Viešojo administravimo įstatymo 12 straipsnio 2 dalies nuostatų kontekste, kai priimanti organizacija yra biudžetinė įstaiga. Atkreiptinas dėmesys, kad viešojo administravimo subjektas gali reikalauti tik tų dokumentų ir informacijos, kurių nėra valstybės registruose (kadastruose), žinybiniuose registruose, valstybės informacinėse sistemose ir kitose informacinėse sistemose, finansuojamose iš valstybės ar savivaldybės biudžeto ir (ar) valstybės pinigų fondų.

9. Atsižvelgdami į tai, kad keičiamo Įstatymo 11 straipsnio 4 dalis yra susijusi su asmens duomenimis, nes nustatyta teisė reikalauti pateikti dokumentus, kuriuose yra asmens sveikatos, teistumo ir kiti duomenys, Projektą siūlome suderinti su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, atsakinga už asmens duomenų apsaugą. Pažymime, kad Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose asmens duomenų tvarkymą, turi būti nurodyti duomenų tvarkymo siekiai, tvarkytini asmens duomenys, duomenų tvarkymo tikslai ir kiti duomenų tvarkymo reikalavimai, kuriais siekiama užtikrinti teisėtą asmens duomenų tvarkymą.

10. Keičiamame įstatyme nenuosekliai nustatyta, kas priima atitinkamus keičiamo Įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, nes vienose nuostatose nustatyta, kad juos priima Vyriausybės įgaliota institucija (keičiamo Įstatymo 5 straipsnio 3 dalis ir 14 straipsnio 1 dalis), o kitose – nurodytas konkretus subjektas (pvz., keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 2 ir 4 dalys). Siūlome suvienodinti siūlomą reguliavimą šiuo aspektu. Taip pat Projekto aiškinamojo rašto 12 punkte siūlome nurodyti, kad bus priimtas konsoliduotas keičiamo Įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas, kuriame bus nustatytos atitinkamos tvarkos. Be to, neatsisakius „Vyriausybės įgaliotos institucijos“ formuluotės – Vyriausybė turės suteikti įgaliojimus, todėl tai turi būti nurodyta Projekto aiškinamojo rašto 12 punkte.

11. Siekiant išvengti skirtingos interpretacijos taikant keičiamo Įstatymo nuostatas, siūlome suvienodinti vartojamas sąvokas, kur nustatomi tie patys dalykai (institutai), pvz., „savanoriškos veiklos sutartis“, „susitarimas“ ir „raštiškas susitarimas“; „potencialūs savanoriai“ ir

„savanorišką veiklą norintys vykdyti asmenys“ (jeigu tai skirtingi asmenys – reikėtų atskleisti vertinamojo pobūdžio sąvoką „potencialūs savanoriai“).

Taip pat keičiamą Įstatymą siūlome tikslinti ir pagal kitas Rekomendacijų nuostatas (pvz., Rekomendacijų 112 punktą, kuriame nustatyta, kad nurodant pareigų pavadinimą, jis paprastai rašomas be žodžių „Lietuvos Respublikos“).

12. Taip pat Projekto aiškinamąjį raštą siūlome tikslinti ir šiais aspektais:

1) Projekto aiškinamojo rašto 6 punkte nurodytą informaciją apie tai, kad priimtas Projektas įtakos korupcijai neturės, siūlome susieti su kartu su Projektu pateikta antikorpucinio vertinimo pažyma, nurodant, kad buvo atliktas antikorpucinis vertinimas;

2) Projekto aiškinamojo rašto 9 punkte turėtų būti minimi *kiti įstatymų projektai*, reikalingi teikiamų įstatymų projektų inkorporavimui į teisinę sistemą t. y., nurodant, kad kitų įstatymų projektų priimti nereikės, nes teikiamo Projekto nuostatomis įgyvendinti reikalingi parengti ir priimti įgyvendinamieji teisės aktai nurodyti Projekto aiškinamojo rašto 12 punkte;

3) Projekto aiškinamojo rašto 14 punkte siūlome atsisakyti informacijos dėl Projekto suderinimo su suinteresuotomis institucijomis, kuri nėra reikšminga Seimui pristatant siūlomas teisinio reguliavimo priemones.

13. Teikime Vyriausybei nurodyta, kad Projekto teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas. Atsižvelgdami į tai, kad atlikus *sisteminę* keičiamo Įstatymo peržiūrą Projekte *siūlomas iš esmės naujas reguliavimas*, vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsniu ir įgyvendinant Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktą (kai iš esmės keičiamas reguliavimas), *turi būti atliktas Projekto poveikio vertinimas*. Šio vertinimo išsamumas turi būti proporcingas galimoms numatomo teisinio reguliavimo pasekmėms;

Taip pat pagal Reglamento 38.3 papunktį teikime Vyriausybei turi būti nurodyti organizuotų pasitarimų rezultatai.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Aida Gritienė